

Instytut Pamięci Narodowej - Poznań

<https://poznan.ipn.gov.pl/pl7/aktualnosci/200452,Odsloniecie-tablicy-upamietniajacej-Zalmana-Klodawskiego-wie-znia-niemieckiego-ob.html>
05.05.2024, 05:38

Odsłonięcie tablicy upamiętniającej Zalmana Kłodawskiego - więźnia niemieckiego obozu pracy przymusowej dla Żydów - Poznań, 19 kwietnia 2024

19 kwietnia 2024 r. w Poznaniu-Krzyżownikach w Szkole Podstawowej nr 57 im. Józefa Kostrzewskiego w rocznicę powstania w getcie warszawskim odbyło się odsłonięcie tablicy upamiętniającej Zalmiana Kłodawskiego. Powstanie nowego upamiętnienia jest wynikiem współpracy Instytutu Pamięi Narodowej z Cyfrowym Lapidarium Poznań i szkołą w

Krzyżownikach. Wykonanie tablicy odlanej w brązie zostało zlecone i sfinansowane przez Instytut Pamięci Narodowej.

W uroczystości wzięli udział zastępca prezydenta Miasta Poznania Mariusz Wiśniewski, przewodniczący Rady Miasta Grzegorz Ganowicz, zastępca dyrektora Wydziału Oświaty Wiesław Banaś, przewodnicząca Gminy Żydowskiej w Poznaniu Alicja Kobus, prezes Stowarzyszenia Cyfrowe Lapidarium Poznań Paweł Skrzypalik oraz prezes Fundacji Barak Kultury Przemysław Prasnowski. Instytut Pamięci Narodowej reprezentował dyrektor poznańskiego oddziału dr hab. Rafał Reczek. Prelekcję wygłosił Jan Kwiatkowski – historyk, współpracownik Muzeum Obozu w Dachau i wieloletni badacz historii życia Zalmana Kłodawskiego. Uroczystość została zorganizowana przez dyrektor szkoły panią Annę Kowalewską-Skorupę.

Zalman Kłodawski (1923-2007)

Urodził się 15 grudnia 1923 r. we Włocławku w ortodoksyjnej żydowskiej rodzinie sklepikarzy. W 1940 r. podczas okupacji niemieckiej Kłodawscy zostali przeniesieni do włocławskiego getta. Rodziców i siostry Zalmana wywieziono do niemieckiego obozu zagłady Kulmhof, w którym wkrótce zginęli. Rozdzielony z bliskimi w czerwcu 1941 r., dwudziestoparoletni Kłodawski został wywieziony do obozów pracy przymusowej dla Żydów w Poznaniu. Był więziony w Forcie Radziwiłł, na Stadionie Miejskim, obozach w Krzyżownikach i Krzesinach. Wraz z setkami więźniów był zmuszany przez Niemców do pracy przy plantowaniu terenów przyszłego Zachodniego Klina Zieleni, budowie torów kolejowych, jeziora Rusałka i w zakładach produkcyjnych firm Siemens i Focke-Wulf. Doświadczył życia w wyniszczających warunkach obozowych, tortur, głodu i epidemii tyfusu, podczas której w 1942 r. zmarł jego wujek Nachum Kuhfeld. Po likwidacji obozów pracy w Poznaniu, wywieziono go do KL Auschwitz Birkenau, a następnie do KL Warschau, gdzie pracował na gruzach zniszczonej po powstaniu warszawskim stolicy. Wtedy też nawiązał kontakt z polskim podziemiem, biorąc udział w przekazywaniu tajnych wiadomości. Ostatecznie wyzwolenia doczekał jako więzień obozu w Dachau. Po wojnie wyemigrował do Izraela, gdzie w latach 1948-1949 uczestniczył w I wojnie izraelsko-arabskiej.

W budynku, w którym obecnie znajduje się Szkoła Podstawowa nr 57 im. J. Kostrzewskiego przy ul. Leśnowolskiej 35 w Poznaniu, znajdował się obóz Steineck (Krzyżowniki), w którym Zalman Kłodawski był więziony. Po wojnie nawiązał ze szkołą kontakt, pisząc liczne listy, w których opisywał swoje obozowe doświadczenia, zostawiając tym samym unikalne dla historii Poznania świadectwo holocaustu. W 1990 r. Kłodawski po raz pierwszy odwiedził szkołę, nawiązując serdeczne kontakty z dyrekcją i nauczycielami, które zaowocowały jeszcze kilkoma wizytami. Przed śmiercią przekazał szkole pamiątki, w tym Krzyż Oświęcimski nadany mu przez Prezydenta RP Lecha Wałęsę.

Ewa Liszkowska